

Agenda – Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – Senedd	Alun Davidson
Dyddiad: Dydd Mercher, 2 Tachwedd 2016	Clerc y Pwyllgor 0300 200 6565
Amser: 09.00	SeneddNHAMG@cynulliad.cymru

Rhag-gyfarfod preifat

(09.00–09.15)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

2 Craffu blynyddol ar Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

(09.15–10.15)

(Tudalennau 1 – 32)

Emyr Roberts, Prif Weithredwr Cyfoeth Naturiol Cymru

Dianne McCrea, Cadeirydd Cyfoeth Naturiol Cymru

Dogfennau atodol:

Papur tystiolaeth Cyfoeth Naturiol Cymru

Papur 2 – Briff Ymchwil

3 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer eitem 4.

4 Y dull o graffu ar gyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2017–18

(10.15–10.45)

Martin Jennings, Uned Craffu Ariannol, y Gwasanaeth Ymchwil

5 Cyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2017–18 – sesiwn dystiolaeth gydag Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig

(10.45–12.15)

(Tudalennau 33 – 75)

Lesley Griffiths AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig

Andrew Slade, Cyfarwyddwr, Amaeth, Bwyd a'r Môr

Dr Christianne Glossop, Cyfarwyddwraig, Swyddfa y Prif Swyddog Milfeddygol

Matthew Quinn, Cyfarwyddwr, Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy

Tony Clark, Pennaeth Cyllid, Grŵp yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol

Dogfennau atodol:

Papur dystiolaeth Llywodraeth Cymru

Briff Ymchwil

6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(vi) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod

7 Cyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2017–18 – trafod y dystiolaeth

(12.15 – 12.30)

Briefing for the Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee meeting on 2 November 2016.

1. Introduction

Natural Resources Wales' (NRW) purpose is to pursue sustainable management of natural resources. We embed the principles of sustainable management of natural resources throughout the way we work, and by applying these principles we maximise our contribution to the well-being goals.

We welcome the opportunity to present to the Committee during its annual scrutiny of NRW.

2. Remit letter

A summary of the action taken to deliver the priorities set out in NRW's 2015-16 remit letter.

During 2015/16 there were a number of priorities set out for us using the themes of our corporate plan. Below is a summary of what we delivered during the year.

Good for People

- 98% of **high risk flood assets maintained**.
- We launched **Flood Warnings and Flood Risk maps** on our website.
- We attended **1,883 environmental incidents**.

Good for Business

- 91% of **planning applications** responded to within agreed timescales.
- 91% of **permits, licences and consents** issued within agreed timescales.
- We worked with developers to enable nine small scale **hydropower schemes** on the NRW managed estate.

Good knowledge

- Work continued to produce Wales' first **State of Natural Resources Report (SoNaRR)**, and we continued working with academia to source relevant information and plan future evidence needs to inform the embedding of sustainable management of natural resources within Area Statements, future SoNaRR reports, and our functional work.
- In order to develop a common evidence base, we have made a significant input to the **Welsh Government's Information Hub (Lle)**, a single data publishing service that

allows us to publish our data in one place. We now have 96 open datasets available for external re-use, an increase from 78 in 2013, including the Ancient Woodland Inventory, Flood Maps and National Biodiversity Network Species Data.

- We worked with Welsh Government to contribute to the **Well-being of Future Generations (Wales) Act Statutory Guidance** which has been used by statutory and non-statutory partners to ensure compliance with the Act enacted in April 2016.

Good Organisation

- We organised a series of 'Come on Board' promotion events across Wales in order to **promote Board membership** to the full cross section of Welsh society by explaining more about the work of NRW, as well as the specific requirements of Board members.
- Work progressed on our **transformation** and standalone capability and we have been able to reduce the amount we pay to legacy bodies for ICT services by £5.2m each year. We are now looking to deliver the remaining ICT deliverables that will allow us to finally close all the transition services with the EA and Forestry Commission GB by 31 March 2017.
- Realising better value for money, we are expecting to **generate benefits** of £158 million over our first 10 years through the greater efficiencies gained by bringing three organisations into one. Currently we have successfully identified cash and non-cash realisable benefits of £147 million (93%).
- We have shared learning from **area based trials** across our organisation and with external partners.

A summary of actions you have put in place to deliver the priorities set out in 2016/17 remit letter.

We have begun to embed our new purpose **Sustainable Management of Natural Resources** into our work. We've done this through rationalising environmental planning work, organisational design, and working more closely with local communities to inform the priorities, risks and opportunities for the sustainable management of natural resources for NRW, the National Natural Resources Policy, the Future Trends Report and work of the Commissioner under the Well-being legislation.

In implementing the **Well-being of Future Generations (Wales) Act**, we are active members of [Public Service Boards across Wales](#) supporting partner engagement with evidence packs as well as developing engagement on our own future well-being objectives as part of our next corporate plan.

In implementing the Environment (Wales) Act we:

- held a four day workshop involving our partners - water companies, national parks, local authorities, the forestry sector and third sector to develop our approach to implementation of the first Area Statements.
- launched our first SoNaRR on 3 October.

Other key developments against our remit letter priorities include:

- We are developing our **Enterprise Plan** and our income to date this year is £8.1m, ahead of profile by £1.7m.
- To support **community development**, our 'Cyfle' policy has been developed, along with supporting procedures, to ensure continuation of our volunteer scheme as well as a range of Esgyn/Lift Contribution Statements.

- Work is ongoing to deliver our capital **flood schemes**. 1,078 properties now benefit from increased property protection following completion of projects in Caerleon, Tabbs Gout and Risca. Construction work has also now started in St Asaph.
- We work with Welsh Government via the **waste crime** working group to support review and implementation of new powers under Environmental Permitting Regulations. We are also using Welsh Government funding provided on initiatives that will increase our capability to tackle **waste crime and prevent and manage fire risk** at permitted sites including, for example employing a temporary secondee from the Fire and Rescue Service, and working collaboratively with Welsh Environmental Services Association and the Chartered Institute for Waste Management to increase industry and landowner awareness of waste management responsibilities.
- We are proactively working with the Welsh Government Treasury and Wales Revenue Authority Implementation Programme to continue to explore the options for **Landfill Disposal Tax** compliance and enforcement functions.
- We secured one year funding to support implementation of **EU Invasive Alien Species Regulation**. Following successful recruitment we are now working with the Welsh Government to develop a delivery programme.
- In implementing the **Marine Transition Programme** and **Marine and Fisheries Strategic Action Plan**, we have: provided initial advice to Welsh Government on a risk-based approach to consenting in the **Wales National Marine Plan**; undertaken an assessment of gaps in the network of marine protected areas; consulted and subsequently advised the Welsh Government on possible new Special Areas of Conservation for harbour porpoise and Special Protection Area for marine birds, and; completed the first round of priority fishing activity assessments.
- Three new application programme interface services have been added to the NRW website, **sharing datasets**, and allowing customers to embed live maps/data in their own applications.

3. Voluntary Exit Scheme

An update on the voluntary severance scheme including numbers of staff that have taken up the scheme and the total cost to date.

The 2016/17 Invest-to-Save application set out the aim to run a voluntary exit scheme. The scheme allowed NRW to address a forecast shortfall in grant aid over the next 3 – 4 years and to support our transformation programme to increase efficiency and effectiveness by providing a means of reducing headcount and releasing money for reinvestment in priority areas.

The proposal was for an expected 80-100 reduction in headcount.

Applications to the scheme were scored on two criteria: replace-ability of the post and business continuity (impact and risk); the scores were then reviewed based on impact across the directorate.

Final outcomes:

Applications Received	Applications Withdrawn	Eligible Applications	Offers Made
257	12	245	116

Compensation Costs:

Offers Accepted	Total Compensation (inc strain costs)
100	£4,710,050

4. Business Plan

A summary of the body's performance against both the 2015/16 Business Plan and the 2016/17 Business Plan (performance to date), including the latest corporate dashboard performance report.

Our performance framework 2015/16 and performance framework 2016/17 to date are below. These both track indicators and measures showing progress against Remit Letter, Corporate Plan and Business Plan delivery.

- 2015/16 final dashboard: [Performance Framework Progress Report - Period 3](#)
- 2016/17 dashboard to date: [Performance Framework Progress Report - Period 1](#)

5. NRW People Survey 2016

Our People Survey was carried out in April 2016 to gauge honest opinions from staff on how they feel about working for NRW and find out which areas we needed to focus on to improve things.

82% of staff completed the survey compared to 58% in 2015.

The survey results have given us an understanding of staff feelings on important issues such as the impact of change, pressures on finances in the public sector and understanding new ways of working.

The results demonstrate issues we need to address to make NRW a better place to work and also underline the passion and commitment our staff to their work and to the wildlife and people of Wales.

[NRW People Survey results](#)

6. Self-policing

A summary of any enforcement or self-policing action the body has taken against itself in the last 12 months.

We publish a record of all our [self-permitting decisions](#) on the website each month.

There have been 112 self-permitting decisions between January 2016 and the end of August 2016. These have been a mixture of abstraction licences, marine licences, flood risk activity permits, Sites of Special Scientific Interest assents and herbicide authorisations.

Water abstraction licences are issued by the Water Resource Permitting Team and their permitting process and legislation requires the submission of our decision documents to the Welsh Government for scrutiny and the option to 'call in'. Welsh Government officials have been consistently satisfied with our determination of the applications.

Investigation of compliance

NRW is certified to the ISO14001:2015 environmental standard. As part of the Environmental Management System (EMS) we have a procedure relating to the reporting and review of environmental incidents.

- During the period 1 April 2015 to 31 March 2016, 18 environmental incidents relating to NRW (or our contractors) were reported and reviewed (in 2014/15, 38 incidents were reported).
- Of the 18 environmental incidents, 10 were caused by contractors working on our behalf.
- None of the incident reports were classed as serious according to the incident classification scheme that NRW uses for environmental incidents.
- Our EMS incident procedure focuses on review and learning from environmental incidents.

7. Grants/Funding Programmes

An update on grants and partnership funding programmes.

The 2016 Competitive Round

NRW's second round of Competitive Funding was launched in the summer 2015 for projects beginning April 2016. The funding was targeted at two areas of NRW's remit:

- Sustainable Management of Natural Resources, focusing on improving the conservation status of habitats and species on the Natura 2000 network of designated sites in Wales (Special Areas of Conservation and Special Protected Areas).
- To support the use of our environment and natural resources to improve people's health, well-being and local surroundings and to support community regeneration and poverty reduction.

Project applications were required to address both areas.

Projects funded by the 2016 Competitive Round

Project Title	Lead Applicant	Amount awarded
Cardigan Bay Marine Protected Area Management	Ceredigion County Council	£44,502
Clwydian Range & Dee Valley AONB	Denbighshire County Council	£226,243
Monmouthshire Coast Care	Monmouthshire County Council	£ 24,972
Pen Llyn a'r Sarnau - Acc & Rec Project	Gwynedd Council	£87,507
Marine Ecosystems Project	Gwynedd Council	£52,585
Aberbargoed Grasslands Ecosystem Restoration	Caerphilly County Borough Council	£37,165
Reconciling conservation and recreation	Snowdonia Active	£17,500
SNPA Mawddach and Wnion Invasive Species Project	Snowdonia National Park Authority	£21,435
12 Sustaining Gower Ash Woods	Down to Earth project	£ 49,295
Milford Haven native oyster regeneration project -	West Wales Shellfishermas' Association LTD	£11,200
Reconciling conservation and recreation	Snowdonia Active	£17,500
	Total	£ 589,904

8. Savings

The latest information on the cash and non-cash realisable savings achieved by the body.

Cash Savings

We have been monitoring the costs and benefits from the creation of NRW against the Welsh Government Business Case. The last full review was undertaken during 2015-16. These figures are summarised below and will be updated later this financial year.

1 Original WG Business Case

All figures in £000

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Total
Benefits	0	6,295	9,299	12,389	14,118	14,232	14,232	14,232	14,232	14,232	14,232	127,494
Costs	-10,575	-13,943	-11,923	-8,744	-5,494	-5,374	-2,973	-2,973	-2,243	-2,243	-2,243	-68,728
Net	-10,575	-7,648	-2,624	3,645	8,624	8,858	11,259	11,259	11,989	11,989	11,989	58,766
NPV	-10,575	-7,390	-2,450	3,287	7,515	7,459	9,159	8,850	9,105	8,797	8,499	42,256

2 Revised WG Target (July 2013)

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Total
Benefits	0	-2,721	7,679	12,976	13,879	14,734	15,605	16,074	16,074	16,074	16,774	127,150
Costs	-12,441	-16,584	-16,200	-6,600	-1,600	-1,600	-2,200	-2,200	-2,200	-2,200	-2,200	-66,025
Net	-12,441	-19,305	-8,521	6,376	12,279	13,134	13,405	13,874	13,874	13,874	14,574	61,125
NPV	-12,441	-18,652	-7,955	5,751	10,701	11,059	10,905	10,905	10,536	10,180	10,332	41,321

3 NRW Forecast

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Total
Benefits	0	176	5,725	12,066	15,058	16,375	15,941	15,901	15,901	15,901	15,901	128,942
Costs	-12,441	-10,451	-15,800	-11,517	-6,700	-2,400	-1,900	-1,900	-1,900	-1,900	-1,900	-68,809
Net	-12,441	-10,275	-10,075	549	8,358	13,975	14,041	14,001	14,001	14,001	14,001	60,133
NPV	-12,441	-9,928	-9,405	495	7,283	11,767	11,422	11,004	10,632	10,273	9,925	41,027

Measuring the benefits is becoming increasingly difficult as it becomes harder to distinguish benefits realised from the creation of NRW and those as a result of post-creation decisions.

Non-Cash Savings

We are undertaking a review of the benefits identified early on to verify that they have emerged as expected. We are also adding some recently identified benefits to the register.

9. Financial Position

The latest financial position of the body.

Revenue Budget

In 2016-17 we received a 7% (£6m) reduction in our Grant in Aid. This was in addition to a 3.5% (£3m) reduction in 2015-16. In addition, we faced inflationary and pay pressures such as increases to National Insurance and our Local Government Pension Scheme employer contributions, as well as on-going transformation costs. At the same time, we are starting to realise reductions in our operating costs as we reduce the dependency on our legacy bodies.

We have had to make a series of difficult decisions to balance the budget during this financial year including cutting back on many operational budgets by 10%, substantially amending some service offers, and reducing posts through the Voluntary Exit Scheme (see above).

Since NRW was created, Welsh Government has provided additional funding to support us taking on new responsibilities, transformation and dealing with emergency situations such as dealing with tree health problems and the impact of adverse weather on the forest estate, coastal path and flood assets (see table below).

We have also received Invest to Save funding to run Voluntary Exit Scheme programmes and implement some of our ICT infrastructure changes (see section below).

Our current [financial position](#) was reported to the Board in September 2016.

In summary, the overall financial position for 2015-16 at the end of August remains positive; income is ahead of budget and expenditure is below budget.

Capital Budget

Our biggest capital programme is for flood risk management. Currently, we spend about £20m per annum, although our baseline Grant in Aid is significantly below that level (£6.5m in 2016-17). Funding has been supplemented in recent years by European funding, Wales Infrastructure and Improvement Plan and additional allocations (see below).

Details of any cases made to Welsh Government for additional funding over and above your budgeted financial allocation for both 2015-16 and 2016-17 to address pressures and new responsibilities.

Additional Funding

Additional Grant in Aid was allocated by the Welsh Government for use in 2015-16 and 2016-17 as follows:

Funding allocated for:	2015-16 £m	2016-17 £m
Flood Capital Programme	3.0	3.5
Tree Health	3.3	3.5
New legislation, responsibilities and services	0.7	2.9
Flood Revenue	0.0	0.8
WG Policy priorities (Carbon positive and Marine Aggregate Review in 15-16 and Waste Crime in 16-17)	1.3	0.2
Regulated activities not recovered through charges	0.8	0.4
Organisational Change (Internal Drainage Districts pension deficit in 15-16 and match funding for Voluntary Exit Scheme in 16-17)	0.5	1.0
Total	9.6	12.3

10. Invest to Save

Details of the Invest to Save funding the body has received to date.

Reason	Financial Year	Value £m
Establishment of NRW – ICT Infrastructure	2013-14	£0.5
Voluntary Exit Scheme	2013-14	£3.8
Voluntary Exit Scheme	2014-15	£2.3
ICT Infrastructure	2015-16	£1.0
Voluntary Exit Scheme (not fully utilised – some to return)	2016-17	£3.8

11. Implementation of Legislation

An update on the cost of delivery of NRW's functions under both the Environment (Wales) Act 2016 and the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015.

In 2015 we shared our initial estimates of the costs incurred meeting the requirements of both the Environment (Wales) Act 2016 and Well-Being of Future Generations (Wales) Act 2015. We estimated a cost of £770k in 2016-17 and £1.1 million in 2017-18. Welsh Government allocated £770k in 2016-17 and we are in the processing of re-assessing the costs for 2017-18.

An update on progress to date in delivering NRW's functions under these Acts.

In addition to the progress reported in section 2 (above) we have:

- Developed draft internal guidance on the application of experimental schemes;
- Explored the role of payment for ecosystem services in furthering sustainable management of natural resources;
- Considered the role of Strategic Environmental Assessments and Sustainability Appraisals in the preparation of Area Statements;
- Input to the development of various plans and strategies to ensure they reflect our new purpose and ways of working.

12. Wales Audit Office

An update on progress made to implement the recommendations in the Auditor General for Wales' February 2016 report.

We are making good progress on implementing recommendations following Wales Audit Office's report Development of NRW; see Annex 1 for a summary. Key achievements include:

- Addressing long term accommodation needs through thorough strategic review of accommodation needs and alternatives in line with organisational restructure and utilisation surveys.
- Streamlined management information reports.
- Reviewed NRW Board operating arrangements.

13. Brexit

Views of the implications of Brexit for NRW.

NRW is represented on the Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs' roundtable meetings to advise the Welsh Government on the implications of leaving the European Union on policy and legislation.

Annex 1

WAO Development of NRW Response Action Plan

Ref	WAO Recommendation	NRW Action	NRW Lead	Due	Update	Status
R1a	To enable NRW to undertake more robust medium-term planning, the Welsh Government should provide NRW with more certainty over future funding arrangements, particularly for the next three years, including whether additional funding will be available for the increased statutory responsibilities.	Following the Assembly election in May 2016, discuss with Welsh Government the indicative funding position for 2017-18 to 2019-20 and how WG can provide more long-term certainty.	Executive Director of Finance and Corporate Services	31 October 2016	We have had discussions and made submissions on our future funding to WG during August 2016. These include the impact on funding reductions, the need for longer term funding certainty, capital requirements and the funding of new responsibilities. The draft WG Budget was published in mid-October.	On track
R1b	NRW should engage in dialogue with the Welsh Government and stakeholders to agree on the key delivery priorities for NRW over the next five years, and to manage expectations of its role and its contribution to environmental outcomes, given reduced funding.	Deliver NRW Corporate Plan 2017-2022 Engagement Plan including Welsh Government and capture feedback from all stakeholders including WG	Director of Governance	September 2016	New deadline agreed with Welsh Government as corporate plan is now scheduled for late 2017. Discussions have been held with the NRW Board on NRW's draft well-being objectives which will provide some of the core content for corporate plan engagement with stakeholders and staff.	On track
R2	NRW and the Welsh Government should agree an appropriate approach to monitoring and reporting benefits realisation in the context of the wider action that NRW is taking in	NRW to complete 2015/16 benefits realisation report.	Transformation Portfolio Director	31 December 2016	The Benefits Register is being updated to reflect end of the Q2 position.	On track
		NRW / WG sponsorship meeting to agree future requirements for benefits	Transformation Portfolio Director	28 February 2017	Early discussions have started with WG to be able to stop reporting at the end of March 2017.	On track

Ref	WAO Recommendation	NRW Action	NRW Lead	Due	Update	Status
	response to budgetary pressures.	realisation reporting				
R3a	Consider NRW's long-term accommodation needs	Continue development and implementation of NRW long term Accommodation Strategy.	Executive Director of Finance and Corporate Services	31 March 2017	<p>Current ongoing work includes:</p> <ul style="list-style-type: none"> Appointed an Accommodation Officer Focus on rationalisation of small offices/ depots, Accommodation to be aligned with the new NRW structure and approach to place-based delivery. E.g. moved staff from Llwyn Brain to Maes y Ffynnon in Bangor. Co-location with Universities and other public sector bodies is being investigated. 	On track
		Complete strategic options for South, North and Mid Wales to reflect new organisational structure and requirements.	Executive Director of Finance and Corporate Services	31 December 2016	<p>North Wales and Mid Wales projects will be complete by 31 December 2016 and 31 March 2017 respectively.</p> <p>Ongoing work will take the South Wales project to completion by December 2018. A project officer has been appointed.</p>	On track
R3b	Make more effective use of data in order to track sites' usage, expenditure, and performance; and to assess effectiveness of the rationalisation programme.	Complete utilisation survey programme at largest sites.	Executive Director of Finance and Corporate Services	Ongoing	<p>Utilisation surveys are used as part of ongoing accommodation needs analysis.</p> <p>Surveys have been completed in North and Mid Wales. Larger South Wales offices will be surveyed by March 2017.</p>	On track
		Implement Agile working principles.	Executive Director of Finance and Corporate	31 December 2016	Principles approved and in use for current and future accommodation	Completed

Ref	WAO Recommendation	NRW Action	NRW Lead	Due	Update	Status
			Services		projects.	
		Implement expenditure and performance tracking for sites post rationalisation	Executive Director of Finance and Corporate Services	30 September 2016	Regular meetings with Business Finance to track rationalisation savings.	Completed
R4	NRW should ensure that the approach to job evaluation is flexible enough to meet NRW's future business needs.	Review NRW generic role profiles to ensure they are fit for future business needs	Executive Director of Organisational Development and People Management	31 March 2017	Job evaluation details are being finalised through ongoing discussions with trade unions and arranging Ministerial approval of final scheme.	On track
R5	NRW should review its staff and stakeholder engagement activities to demonstrate value, effectiveness and alignment to organisational purpose, priorities, and the transformation programme activities and outcomes.	Implement regular feedback process for Executive Team and the NRW Board using new Communications Dashboard.	Director of External Relations and Communications	31 March 2017	A Stakeholder Engagement Board is in place to deliver plans for a fresh approach that is aligned to the Corporate Plan. Stakeholder sector plans have been reviewed and new template under review.	On track
R6	NRW should monitor its use of workforce-related data to ensure it is meaningful and accurate and reported appropriately through to the Executive Team and NRW Board, and to other Committees where relevant.	Continue to report regular monthly workforce management information.	Executive Director of Organisational Development and People Management	31 March 2016	Workforce related data is now regularly and accurately reported to the Executive Team and Directorates. Key metrics (e.g. wellbeing, health & safety) are reported to the People and Remuneration Committee and NRW Board	Completed
		Review use of workforce data, how it is reported and agree future reporting requirements.	Executive Director of Organisational Development and People Management	31 March 2017	Improved wellbeing, health and safety data now available. Wider organisational change is being prioritised as this will drive workforce data requirements	On track

Ref	WAO Recommendation	NRW Action	NRW Lead	Due	Update	Status
R7	The Welsh Government and NRW should ensure that they set out clear guidelines on the expected role of Board members given the reduction in time, and keep under review whether the reduction in time has any impact on the effectiveness of the Board.	Agree New NRW Board terms of operation.	Director of Governance	31 March 2016	The new NRW Board has agreed its 'modus operandi' including format and frequency for NRW Board meetings, Committee membership, NRW Board update sessions, NRW Board sub-groups and 'champion' roles. NRW Board documentation, including the NRW Board Handbook, has been updated to reflect these new arrangements.	Completed
		Review effectiveness of NRW Board operations	Director of Governance	31 March 2017	An NRW Board effectiveness exercise, facilitated by Academi Wales, scheduled for 31 October 2016.	On track
P1	Risk Management – Embed key risk management processes	Complete actions in NRW Internal Audit Risk Management Action Plan	Director of Governance	31 March 2017	Revised approach to risk management agreed at NRW Board in September 2016. To be implemented through the remainder of 2016/17.	On track
P2	Procurement – response to Welsh Government Procurement Maturity Model self-assessment	<p>The Maturity Model pilot is currently being undertaken by NRW.</p> <p>Once complete we will work with Value Wales to agree:</p> <ul style="list-style-type: none"> - the date for them to undertake their own assessment of NRW - how the "lessons learned" from the pilot will be fed into the revised Maturity 	Executive Director of Finance and Corporate Services	30 September 2016	<p>NRW self-assessment for the WG Maturity Model for FY15/16 completed.</p> <ul style="list-style-type: none"> - WG are currently undertaking a review of their approach to a third party check. We await the outcome of this review and will then work within the agreed approach to facilitate a third part review of our maturity matrix. - We have provided formal feedback to the Senior Project 	On track

Ref	WAO Recommendation	NRW Action	NRW Lead	Due	Update	Status
		Model in readiness for its launch throughout Wales			Manager which was reviewed alongside feedback from South Wales and Dyfed Powys Police and has been implemented. Requested amendments to the pilot were also made during the year where the requirement was justified.	
P3	Grants Management – response to Environment and Sustainability Committee concerns in relation to processes for awarding and administering grants.	Implement recommendation from Business Area Review of how Grants are awarded, administered and managed	Executive Director of KSP and Executive Director of Finance and Corporate Services	31 May 2016	Future approach to grant administration approved by NRW Board in September 2016.	Completed
		Review effectiveness of new process and amend where necessary	Executive Director of KSP and Executive Director of Finance and Corporate Services	31 March 2017	New arrangements will apply to grants rounds from 2018/19. Ongoing actions to address internal audit report will be delivered to agreed timescales.	On track

19 October 2016

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Dyddiad: 02 Tachwedd 2016

Amser: 10.45 – 12.15

Teitl: Papur tystiolaeth – Cyllideb Ddrafft 2017-18
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig

Diben

1. Mae'r papur hwn yn darparu gwybodaeth i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig ar y cynigion ar yr Amgylchedd a Materion Gwledig (Prif Grŵp Gwariant) a amlinellir yng Nghyllideb Ddrafft 2017-18, a gyhoeddwyd ar 18 Hydref. Mae hefyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y meysydd sydd o ddiddordeb penodol i'r Pwyllgor.

Cefndir

2. Mae cyllideb ddrafft 2017-18 yn cyflwyno cynllun blwyddyn ar gyfer buddsoddiad refeniw a chynllun pedair blynedd ar gyfer buddsoddiad cyfalaf yn y ddarpariaeth ar gyfer yr Amgylchedd yng Nghymru. Mae'r tablau isod yn rhoi trosolwg o Brif Grŵp Gwariant (MEG) yr Amgylchedd a Materion Gwledig fel y'i cyhoeddwyd yng Nghyllideb Ddrafft 2017-2018.
3. Crynhoir ffigurau'r gyllideb ddrafft fel a ganlyn:

MEG yr Amgylchedd a Materion Gwledig					
Crynodeb o'r MEG	Cyllideb Atodol Gyntaf 2016-17 £m	Cynlluniau Newydd Cyllideb Ddrafft 2017-18 £m	Cynlluniau Newydd Cyllideb Ddrafft 2018-19 £m	Cynlluniau Newydd Cyllideb Ddrafft 2019-20 £m	Cynlluniau Newydd Cyllideb Ddrafft 2020-21 £m
Terfyn Gwariant Adrannol (DEL) Adnoddau	278.600	284.597			
DEL Cyfalaf	107.300	83.772	61.241	56.754	52.878
Cyfanswm DEL	385.900	368.369	61.241	56.754	52.878
Gwariant a Reolir yn Flynyddol (AME) Adnoddau	2.400	2.400			
AME Cyfalaf	0.00	0.00			
Cyfanswm AME	2.400	2.400			
Cyfanswm – MEG yr Amgylchedd a Materion Gwledig	388.300	370.769			

4. Er mwyn gallu cymharu cyllidebau 2016-17 â chyllidebau drafft 2017-18, bydd angen diwygio ffigurau'r Gyllideb Atodol Gyntaf uwchben ar gyfer 2016-2017, er mwyn dileu unrhyw ddyraniadau untro a chynnwys unrhyw drosglwyddiadau parhaol rhwng y Prif Grwpiau
5. Mae'r tabl a ganlyn yn cynnwys manylion y cysoniadau rhwng cyllideb atodol gyntaf 2016-17 a gyhoeddwyd a chyllideb llinell sylfaen 2016-17 wedi'i haddasu.

DEL Refeniw	£m
Cyllideb Atodol Gyntaf 2016-17	278.600
Dirymiad y cyllid canlyniadol a ddygwyd ymlaen o 2015-16	(2,300)
Cyfoeth Naturiol Cymru - yr ad-daliad Buddsoddi i Arbed wedi'i gwblhau	1.783
Trosglwyddiad rheolaidd o Economi a Seilwaith i Ynni	0.294
2016-17 Llinell Sylfaen Refeniw wedi'i haddasu (er cymhariaeth)	278.377
DEL Cyfalaf	£m
Cyllideb Atodol Gyntaf 2016-17	107.300
Ailddyrannu'r Gyllideb Gyfalaf Gyffredinol i'r MEG Llywodraeth Leol	(13.100)
Dyraniad un flwyddyn ar gyfer yr Ymddiriedolaeth Afonydd a Chamlesi	(2.500)
Llinell Sylfaen Cyfalaf wedi'i Haddasu 2016-17 (ar gyfer cymharu)	91.700

Cyllideb Ddrafft 2017-18

6. Yng Nghyllideb Ddrafft 2017-18, mae cyllideb refeniw yr Amgylchedd a Materion Gwledig (gan gynnwys cyllideb heb fod yn arian parod) wedi cynyddu £6.22m o'r gyllideb llinell sylfaen refeniw wedi'i haddasu. Mae hyn yn cynnwys gostyngiad o £2.997m mewn perthynas â'r rhaglen caffael Gwastraff, sy'n addasiad i'r cyllid wrth gefn ar sail cyllid blynyddoedd blaenorol; a chynnydd o £9.746m yn y ddarpariaeth o'r dyraniad nad yw'n arian parod i dalu costau dibrisiant.
7. Ceir gofyniad hefyd i wneud arbedion rheolaidd o £0.529m y cytunodd y Cabinet arno ar 20 Medi. Cafwyd gostyngiad bach mewn refeniw yn y Gyllideb ar gyfer Diwygio'r Polisi Amaethyddol Cyffredin (BEL 2789), nad oes angen cyllideb refeniw arno yn y dyfodol. Felly, roedd modd imi ddychwelyd y £0.529m yn llawn i'r gronfa wrth gefn heb orfod lleihau'r gyllideb ar gyfer unrhyw un o'm rhaglenni nac effeithio arnynt.

DEL Refeniw	£m
Llinell sylfaen refeniw wedi'i haddasu 2016/17	278.377
Addasiad i'r Rhaglen Caffael Gwastraff	(2.997)
Arbedion MEG sy'n Ofynnol (dosrannwyd i Ddiwygio PAC)	(0.529)
Adnodd heb fod yn arian parod a ddyrannwyd	9.746
Cyllideb refeniw ddrafft 2017-18	284.597

8. Fel rhan o'm adolygiad cyllidebu, rwyf wedi ailddyrranu a blaenoriaethu nifer o gyllidebau i sicrhau'r cydbwysedd cywir o fuddsoddiad ar draws fy mhortffolio i gefnogi blaenoriaethau'r Rhaglen Lywodraethu. Nodir y rhain isod.

Ad-drefnu cyllidebau refeniw o fewn y MEG (fesul Cam Gweithredu)	£m
Datblygu a gweithredu polisi newid hinsawdd, effeithlonrwydd ynni, Twf Gwyrdd a Diogelu'r Amgylchedd: cyllideb ychwanegol wedi'i dyrannu i dalu costau'r arolwg o Gyflwr Tai.	0.397
Datblygu a gweithredu polisi newid hinsawdd, effeithiolrwydd ynni, Twf Gwyrdd a Diogelu'r Amgylchedd: cyllideb ychwanegol wedi'i dyrannu i liniaru'r pwysau ar Bartneriaethau Lleol.	0.636
Datblygu a gweithredu polisi a rhaglenni trosfwaol ar Amaeth, Bwyd a Materion Morol: cyllid ychwanegol ar gyfer y Rhaglen Monitro Adnoddau Naturiol (NRMP) a'r Ddeddf Tiroedd Comin yn ogystal ag ad-drefnu i adlewyrchu'r rhagolygon cyfredol ar ddatblygiadau Rhif y Daliadau Plwyf Sirol (CPH) ac Adnabod Electronig (EID) Cymru.	1.834
Datblygu a rheoli moroedd, pysgodfeydd a dyframaeth yng Nghymru gan gynnwys gorfodi mewn perthynas â Physgodfeydd Cymru: cyllideb ychwanegol wedi'i dyrannu i gwmpasu'r rhagolygon diwygiedig ar gyfer Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop a goruchwyllo cynllunio morol.	0.430
Datblygu a marchnata Bwyd a Diod o Gymru: cyllideb ychwanegol wedi'i dyrannu i ariannu'r prosiect Menter Ymchwil Busnesau Bach (MYBB), a fydd yn datblygu gwaith ymchwil ar Fwyd sy'n Gysylltiedig ag Iechyd.	0.200
Rheoli a gweithredu'r Strategaeth Wastraff a chaffael gwastraff: ail-alinio i liniaru pwysau mewn meysydd eraill.	(2.000)
Llunio polisiâu ar warchod natur a fforestydd a gwella amgylcheddau lleol: ad-drefnu i liniaru pwysau mewn meysydd eraill.	(0.736)
Cynllunio a Rheoleiddio: ad-drefnu i liniaru pwysau mewn meysydd eraill.	(0.579)
Gweinyddu'r PAC a gwneud taliadau yn unol â rheolau'r UE a Llywodraeth Cymru: ad-drefnu'r gyllideb wrth i'r	(0.182)

Ad-drefnu cyllidebau refeniw o fewn y MEG (fesul Cam Gweithredu)	£m
rhaglen ddod i ben.	

Dyraniadau Cyfalaf

9. Cytunodd y Cabinet ym mis Medi i ddyrannu mwyafrif yr arian cyfalaf ar ddechrau'r cyfnod cynllunio, gan ddarparu sicrwydd a hyblygrwydd hirdymor er mwyn rheoli buddsoddiad y Llywodraeth yn unol â'i blaenoriaethau.
10. Roedd yn anochel y byddai gofynion cyfalaf ar draws y Llywodraeth yn fwy na'r arian cyfalaf sydd ar gael. Nid oes amheuaeth bod y setliad cyfalaf ar gyfer yr Amgylchedd a Materion Gwledig yn heriol dros y pedair blynedd, a bu'n rhaid imi greu proffil fy rhaglen gyfalaf yn unol â'm blaenoriaethau.
11. Yng Nghyllideb Ddrafft 2017-18, mae gostyngiad o £8 yng nghyllideb gyfalaf yr Amgylchedd a Materion Gwledig o gymharu â'r llinell sylfaen ddiwygiedig ar gyfer 2016-17. Nodir manylion y dyraniadau isod ar gyfer y Rhaglenni a ganlyn.

Dyraniadau DEL Cyfalaf	BEL	2017-18 £m	2018-19 £m	2019-20 £m	2020-21 £m
Tlodi Tanwydd (Arbed a NEST)	1270	19.000	20.180	19.000	15.000
Seilwaith Gwyrdd	New	3.612	3.205	3.289	7.975
Twf Gwyrdd	2809	7.000	5.000	0	2.000
Rheoli'r Perygl Llifogydd	2230	29.000	17.000	17.000	18.000
Gwastraff	2190	4.000	4.000	10.500	4.000
Cyfoeth Naturiol Cymru	2451	3.695	1.695	1.695	1.695
Tirwedd a Hamdden Awyr Agored	2490	1.000	0	0	0
Rhif y Daliad (CPH)	2861	0.570	0	0	0
EID Cymru	2862	0.320	0.321	0.120	0
Y Ddeddf Tiroedd Comin	2866	1.100	0.500	0.300	0.300
Diwygio'r PAC	2789	1.574	0	0	0
Rhaglen Datblygu Gwledig	2949	8.166	8.149	4.400	3.675
Pysgodfeydd a Moroedd Ewrop	2830	0.235	0.391	0.450	0.233
Gorfodi Morol	2870	4.500	0.800	0	0
Cyllideb Gyfalaf Ddrafft 2017-18		83.772	61.241	56.754	52.878

12. Lluniwyd proffil y cyllidebau cyfalaf i sicrhau'r canlynol:

- Mae'r rhaglen Nyth wedi'i chefnogi gyda £15m y flwyddyn i sicrhau cynaliadwyedd a gwerth am arian yn y Cynllun Tlodi Tanwydd hanfodol hwn.
- Mae'r cynllun Arbed 3, a ariennir gan yr UE, wedi cael dyraniad o £12m o arian cyfatebol domestig (£4m y flwyddyn), sy'n sicrhau mai cyfanswm gwerth y cynllun yw £34m dros dymor y Llywodraeth.
- Buddsoddiad o £7m mewn Arian Twf Gwyrdd yn 17/18 gyda Chymorth Trafodion Ariannol ychwanegol o £5m yn 18/19.
- Llinell sylfaen Gwastraff o £4m dros y pedair blynedd i ariannu'r Rhaglen Newid Gydweithredol a'r Rhaglen Caffael Gwastraff. Mae £6.5m yn ychwanegol yn 2019/20 ar gyfer Cronfa Buddsoddi Cyfalaf yr Economi Gylchol, sef strategaeth gwastraff hirdymor.
- Mae cyllidebau Cyfalaf Llifogydd wedi'u proffilio i sicrhau bod digon o arian cyfalaf ar gael ym mlwyddyn 1 i ariannu ymrwymadau'r rhaglen gyfredol ac arian cyfalaf ar gyfer costau dylunio a datblygu ar gyfer cynlluniau a gaiff eu cyllido o dan y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol (CRMP) sy'n werth £150m, a fydd yn gostwng dim ond pan fydd y rhaglen yn cael ei lansio yn 18/19.
- Bydd y Seilwaith Gwyrdd hefyd yn cynnwys rhaglen Grant newydd yn ogystal â chyllid ar gyfer Llwybr yr Arfordir a rhaglen "LIFE" yr UE.
- Cwblhau gofynion Diwygio'r PAC a TGCh o fewn Amaeth ar gyfer 2017/18 yn unig.
- Cyllid Cyfalaf ar gyfer y Rhaglen Datblygu Gwledig a Chronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop (EMFF) yn unol â'r rhagolygon cyfredol.
- Cyllid ar gyfer y Cronfeydd Data ar gyfer Rhif y Daliad, a phrosiectau EID Cymru, yn ogystal â datblygu'r Gofrestr Tir Comin ymhellach.
- £2m yn ychwanegol yn 2017/18 ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru i liniaru pwysau cyfalaf fel ymdrin â P Ramorum (clefyd y llarwydd).
- Cyllid ar gyfer Llongau Gorfodi Morol, prynu cerbydau Morol a Physgodfeydd newydd.

Y Rhaglen Lywodraethu

13. Mae fy holl gyllidebau wedi'u halinio ag ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu a gellir eu cyflawni o fewn y gyllideb sydd ar gael. Mater o flaenoriaethu'r gwaith o fewn y cyllidebau cyffredinol ydyw. Bydd hyn yn amlwg yn her a byddaf yn sicrhau fod fi a fy martneriaid cyflawni yn canolbwyntio ar gyflawni yn erbyn yr ymrwymadau hyn.

14. Yn unol â'r Rhaglen Lywodraethu a gyhoeddwyd yn ddiweddar, rwy'n hyderus y bydd cyllideb fy mhortffolio yn cyfrannu at greu Cymru unedig, gysylltiedig a chynaliadwy. Yn benodol:

- **Cymunedau gwledig llwyddiannus a chynaliadwy:** Gweithio gyda phartneriaid i sicrhau dyfodol ffyniannus ar gyfer amaethyddiaeth yng Nghymru;
 - **Yr Amgylchedd:** Gwneud cynnydd tuag at ein nod o leihau allyriadau tŷ gwydr o leiaf 80% erbyn 2050 (sy'n ddyletswydd o dan Ddeddf Amgylchedd (Cymru)), buddsoddi yn y sgiliau sydd eu hangen ar gyfer yr economi werdd, hyrwyddo twf gwyrdd ac arloesedd gwyrdd, parhau i wella dulliau ailgylchu a lleihau'r defnydd o dirlenwi, a pharhau i fuddsoddi mewn gwaith amddiffyn rhag llifogydd a chymryd camau pellach i wella'r gwaith o reoli dŵr yn ein hamgylchedd.
15. Mae Newid yn yr Hinsawdd yn gyfrifoldeb i bob un o Weinidogion Cymru: mae pob adran yn cefnogi ac yn gweithio tuag at leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a gwella cydnherthedd Cymru o ran effeithiau ar yr hinsawdd. O'r herwydd, ni ellir mesur yr union wariant. Fodd bynnag, mae nifer o feysydd yn fy mhortffolio yn cael effaith uniongyrchol ar gamau gweithredu'n ymwneud â'r hinsawdd, fel rheoli llifogydd (£51m), lleihau gwastraff (£76m) twf gwyrdd ac effeithiolrwydd ynni (£40m).
 16. Mae effeithiolrwydd ynni yn ffactor pwysig o ran twf gwyrdd, swyddi, sgiliau a chadwyni cyflenwi; dyma'r ffordd fwyaf cost-effeithiol o gyflawni ein hymrwymiad i leihau allyriadau carbon; mae'n lleihau costau i fusnesau yn y sector cyhoeddus, a gall fynd i'r afael yn uniongyrchol â thlodi ynni a lleihau biliau ynni.
 17. Mae cynnal y gyllideb ar gyfer rheoli perygl llifogydd yn hanfodol er mwyn cynnal a meithrin ein cydnherthedd i wrthsefyll llifogydd a newid yn yr hinsawdd yn y dyfodol. Yn ogystal â bod yn fuddsoddiad mewn asedau newydd sy'n hanfodol, mae hefyd yn gyllid ar gyfer cynnal a chadw ein hasedau presennol.
 18. Mae tua 208,500 o eiddo yng Nghymru sy'n wynebu perygl yn sgil llifogydd o afonydd a'r môr, a 163,000 sy'n wynebu perygl yn sgil dŵr wyneb (mae rhai mewn perygl yn sgil sawl ffynhonnell). Er mwyn lleihau'r perygl hwn, ceir 513k o asedau llifogydd ledled Cymru (sy'n eiddo i Cyfoeth Naturiol Cymru yn unig) sy'n dod â budd i 74,000 o eiddo.
 19. Bydd fy nghyllideb yn sicrhau y bydd yr ymrwymadau presennol ar gyfer cynlluniau arfordirol sydd eisoes ar waith, gan gynnwys cynlluniau Awdurdodau Lleol a Cyfoeth Naturiol Cymru fel y rhai yn Llanelwy, Crindau, y Rhath, Trebefered a Phorthcawl, yn parhau i gael eu hariannu nes iddynt gael eu cwblhau. Mae prosiectau mawr yn aml yn cymryd mwy na blwyddyn i'w cwblhau a gall fod amgylchiadau sy'n cyfyngu ar pryd y gellir gwneud y gwaith adeiladu, ac felly mae angen eu cyllido am nifer o flynyddoedd.
 20. Lle mae cyllidebau traddodiadol yn lleihau, mae'n rhaid inni fod yn fwy arloesol yn y ffordd yr ydym yn ariannu ein rhaglenni cyfalaf. Mae'r Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol yn gwneud hynny.

21. Mae'r Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol (CRMP) yn enghraifft ragorol o gynnig gwario sydd wedi'i ddatblygu'n dda. Fe'i datblygwyd ar y cyd â'n rhanddeiliaid, gan gwmpasu'r arferion gorau o ran technegau rheoli rhaglenni a datblygu achosion busnes gan ddefnyddio strwythur llywodraethu priodol.
22. Mae CRMP yn cynrychioli ffordd newydd o ariannu buddsoddiad cyfalaf gwerth £150m ar gyfer y dyfodol i wella cydnerthedd yr arfordir. Rwy'n hyderus y bydd y rhaglen hon yn datblygu ymhen amser, i fuddsoddiad £50m y flwyddyn dros dair blynedd o 2018/19 ymlaen, gyda buddsoddiad cyfalaf gan Lywodraeth Cymru o ddim ond £5m o arian cyfalaf y flwyddyn ar gyfer datblygu prosiectau.
23. Mae Twf Gwyrdd yn llwybr o dwf economaidd sy'n defnyddio adnoddau naturiol mewn modd cynaliadwy. Rydym yn datblygu opsiynau i gefnogi ac annog buddsoddi yn y seilwaith ynni ac adnoddau yng Nghymru. Mae'r opsiynau hyn yn cynnwys *Twf Gwyrdd Cymru*, cyllideb bosibl a fydd yn ganolbwynt i agenda Twf Gwyrdd flaenllaw Llywodraeth Cymru. Bydd yn dangos yn gyhoeddus ymrwymiad y Llywodraeth i ddatblygu cynaliadwy, cefnogi buddsoddiad gwyrdd, lleihau allyriadau carbon, a gwneud defnydd mwy effeithiol o'n hadnoddau naturiol.
24. Bydd Twf Gwyrdd Cymru yn creu capasiti adnewyddadwy ychwanegol sy'n cyfateb i o leiaf 10% o anghenion trydanol Cymru dros 20 mlynedd, a bydd yn dod â budd i economi a phobl Cymru drwy ddod â buddsoddiad ychwanegol a chreu/diogelu swyddi drwy brosiectau ynni adnewyddadwy a lleihau adnoddau.
25. Mae buddsoddi yng Nghymru yn arwain y ffordd yn y DU o ran ailgylchu. Rydym yn gwneud yn dda o ran cyrraedd ein targed o 70% erbyn 2025, diolch i ymrwymiad Awdurdodau Lleol a deiliaid tai i ailgylchu. Rwyf wedi diogelu buddsoddiadau cyfalaf yn y Rhaglen Newid Gydweithredol i sicrhau ein bod yn helpu awdurdodau lleol i gyrraedd y targedau ailgylchu hyn a lleihau costau.
26. Yn ogystal, mae'r gyllideb Cyfalaf Gwastraff ar gyfer 2019/20 yn cynnwys buddsoddiad o £6.5m yng Nghronfa Buddsoddi Cyfalaf yr Economi Gylchol. Un o'r blaenoriaethau polisi allweddol ar gyfer gwneud y cyfraniad mwyaf posibl at y nodau llesiant yw cynyddu elfennau aildefnyddio ac ailgylchu y dull economi gylchol yng Nghymru. Mae'r gronfa arfaethedig ar gyfer datblygu nifer sylweddol o brosiectau cyfalaf bach (<£50,000) er mwyn cynorthwyo mentrau bach a chanolig i drosglwyddo i'r 'Economi Gylchol'.

Gwariant Ataliol

27. Mae ein buddsoddiad o dros £51m ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn hanfodol er mwyn lliniaru'r peryglon a lleihau'r

tebygolrwydd o golledion economaidd difrifol yn sgil llifogydd. Mae gwaith ymchwil diweddar yn dangos bod buddsoddiad o £100m yn lleihau'r perygl i 7,000 o gartrefi a busnesau, yn diogelu dros 14,000 o swyddi ac yn creu dros 1,000 o swyddi. Yn ogystal, mae gwario arian ar waith cynnal a chadw'n lleihau'r perygl o fethiant asedau ac, o ganlyniad, yr angen i wario mwy ar atgyweirio neu adnewyddu.

28. O fewn y gyllideb Wastraff, mae cyfyngiad amser ar y cymorth a ddarperir drwy'r Rhaglen Newid Gydweithredol a bwriedir iddi arwain at gostau is ar gyfer gwasanaethau gwastraff ac ailgylchu i Awdurdodau Lleol. Erbyn 2020, bydd yr holl awdurdodau lleol wedi cael cyfle i gael cymorth i leihau costau. Darperir y cymorth gan arbenigwyr technegol o Raglen Weithredu'r Cynllun Gwastraff ac Adnoddau yng Nghymru. Mae'n rhoi cyngor ar bob agwedd ar wasanaeth rheoli gwastraff ac ailgylchu Awdurdodau Lleol, gan gynnwys cynwysyddion, cerbydau, storfeydd, cyfarpar, deunydd marchnata a chyfathrebu.
29. Mae buddsoddi mewn rhaglenni effeithiolrwydd ynni yn cael effaith sylweddol ar wariant ataliol. Mae gan Gymru 1.4 miliwn o gartrefi sy'n cynnwys amrywiaeth eang o fathau o dai ac amcangyfrifir bod 30% o aelwydydd yng Nghymru yn wynebu tlodi tanwydd. Effeithiolrwydd ynni yw'r dull mwyaf effeithiol sydd gennym o fewn ein pwerau i fynd i'r afael â thlodi tanwydd. Gall cartrefi cynhesach hefyd gael effaith gadarnhaol amlwg ar lesiant ac iechyd pobl.
30. Mae Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru, sy'n cynnwys y fenter Nyth a'r prosiectau Arbed, wedi gwella dros 27,000 o gartrefi ers 2012. Bydd y gwelliannau hyn yn helpu i leihau costau biliau ynni domestig ac yn cynyddu lefelau incwm gwario, sydd hefyd yn cyfrannu at gamau gweithredu ehangach Llywodraeth Cymru ar gyfer mynd i'r afael â thlodi incwm.
31. Dylid ystyried Rhaglen Dileu TB Llywodraeth Cymru fel rhaglen "Gwario i Arbed" a fydd yn rhoi hwb i economi Cymru yn y pen draw. Y canlyniad yn y pen draw fydd dileu TB buchol yn llwyddiannus, a bydd hyn yn arwain at leihad yng ngwariant y Llywodraeth ar ddileu TB a thaliadau iawndal TB a'r costau cysylltiedig, yn ogystal â lleihad o ran y costau canlyniadol y mae'r diwydiant yn eu hwynebu, gan roi hwb i economi Cymru.
32. Yn ogystal, rwyf wedi sicrhau bod system monitro a gwerthuso gadarn ar waith yn benodol er mwyn dangos gwerth am arian ar draws ein holl raglenni gwariant.

Brexit

33. Mae canlyniad refferendwm yr UE wedi ychwanegu lefel o ansicrwydd ynghylch adnoddau Cymru yn y dyfodol. Mae Cymru yn cael budd net o Gyllid Strwythurol yr UE gyda £650m o gyllid yr UE yn dod i Gymru bob blwyddyn. Mae'r arian hwn yn chwarae rôl hanfodol o ran cefnogi twf a

swyddi ledled Cymru, gan helpu pobl i gael gwaith a hyfforddiant, cefnogi busnesau, hybu arloesedd a helpu i adfywio cymunedau.

34. Croesawaf gadarnhad y Canghellor y bydd y Trysorlys yn rhoi gwarant ar gyfer yr holl brosiectau strwythurol a buddsoddi a gymeradwywyd cyn i'r DU adael yr Undeb Ewropeaidd. Mae hwn yn warant y buom yn galw amdano ers canlyniad y refferendwm ym mis Mehefin.
35. Ar hyn o bryd, rydym yn parhau i fod yn Aelod Wladwriaeth o'r DU ac, o'r herwydd, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru sicrhau ei bod yn cadw ei hymrwymadau a'i rhwymedigaethau i'w Rhaglenni amrywiol a ffrydiau ariannu fel y cytunwyd â'r Comisiwn Ewropeaidd. Mae'r datganiad diweddar gan Lywodraeth y DU yn golygu y bydd y DU wedi gadael yr Undeb Ewropeaidd erbyn mis Mawrth 2019. Nes ein bod yn gadael yr UE yn derfynol, bydd cyllid fel taliadau (Colofn 1) PAC a'r Cynllun Datblygu Gwledig yn parhau i ddod i Gymru, sy'n golygu y gallwn fod yn eithaf sicr o'r cyllid tan 2020 a gallwn gymeradwyo prosiectau yr ydym wedi ymrwymo iddynt yn ystod y cyfnod hwnnw.
36. Mae hyn yn golygu y bydd unrhyw gais a gymeradwyir cyn diwedd mis Tachwedd yn cael ei gyllido drwy gydol y prosiect - h.y. y tu hwnt i 2018 lle bo hynny'n briodol. Yn achos Glastir, rydym yn tybio bod hyn yn cynnwys cytundebau a gyflwynwyd a fyddai'n cael eu llofnodi'n gynnar yn 2017 i gyd-daro ag amserlenni'r UE; ar y sail honno, rydym wedi ailgychwyn trafodaehau terfynol gydag ymgeiswyr.
37. Mae ffenestri cynllun buddsoddi'r Cynllun Datblygu Gwledig a fydd ar agor dros yr ychydig fisoedd nesaf yn rhai ar gyfer prosiectau a fydd yn cwblhau eu gwariant cyn diwedd 2018 / dechrau 2109, ac felly byddant yn gweithredu yn ôl yr arfer. Gweithredir yr un trefniadau ar gyfer Cyllid Strwythurol, Cronfa Cydweithio Tiriogaethol Ewrop a Chronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop.
38. Y tu hwnt i'r dyddiad hwnnw, rydym wedi cael sicrwydd yn ddiweddar gan Drysorlys Ei Mawrhydi y bydd yn cyllido holl brosiectau'r Rhaglen Datblygu Gwledig sydd wedi'u cymeradwyo ar hyn o bryd neu y mae disgwyl iddynt gael eu cymeradwyo yn ystod hynt arferol y busnes cyn Datganiad yr Hydref (yn hwyr ym mis Tachwedd 2016).
39. Mae'r gwaith yn parhau gyda Thrysorlys EM i gytuno ar beth fydd yn digwydd i'r cyllid nad yw wedi'i gynnwys yn y sicrwydd hwn fel ffenestri Glastir yn y dyfodol, oherwydd byddai'r rhain yn ymrwymo cyllid ymhell y tu hwnt i'n hymadawiad o'r UE.
40. Rwy'n ymwybodol o oblygiadau tymor hwy gadael yr UE ac mae'r angen i gymryd camau i baratoi ar gyfer hyn yn parhau i fod yn brif flaenoriaeth. Rwyf wedi sefydlu tîm o swyddogion sy'n ymgysylltu â thimau polisi ar draws fy mhortffolio, yn ogystal â chyda rhanddeiliaid allanol.

41. Rydym yn cydweithio i nodi'r prif faterion i Gymru y mae angen eu trafod mewn unrhyw drafodaethau â Llywodraeth y DU, yn ogystal â nodi risgiau a chyfleoedd sy'n gysylltiedig â gadael yr UE. Bydd y camau hyn yn helpu i nodi'r mesurau pontio y bydd angen inni eu gweithredu a chanolbwyntio arnynt.
42. Croesawaf ymateb ein diwydiant i gymryd rhan weithredol yn y broses hon a gallwn ddefnyddio'r wybodaeth sydd gennym i helpu i wneud penderfyniadau ystyrlon ar newidiadau i gyllidebau yn y dyfodol a fydd yn cefnogi'r anghenion a'r gofynion pontio.

Deddfwriaeth

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru)

43. Rydym wedi ymrwymo i ddefnyddio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i wella sut yr ydym yn gwneud penderfyniadau am lesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Llywiwyd ein cynigion ar gyfer y gyllideb gan y dyletswyddau newydd a ddaw yn sgil y Ddeddf, sy'n adlewyrchu ein hymrwymiad i'w gweithredu'n llawn ac yn llwyddiannus.
44. Wrth galon y Ddeddf mae pum ffordd o weithio sydd wedi llywio ein dull cyffredinol o bennu dyraniadau cyllidebol yn y ffyrdd a ganlyn:
- rydym wedi ystyried yr effeithiau **hirdymor** ac wedi cydbwysu hyn yn erbyn ein hanghenion tymor byr:
 - mae'r dull o **atal** problemau rhag codi neu waethygu wedi bod yn sail i'r penderfyniadau a wnawn:
 - wrth ddefnyddio dull **integredig** rydym wedi datblygu dealltwriaeth ehangach o'r pwysau trawsbynciol sy'n bodoli ar draws ein meysydd blaenoriaeth.
 - drwy **gydweithio** ac ymgysylltu'n barhaus rydym yn cael cyfraniad gwerthfawr i sylfaen y dystiolaeth er mwyn deall yr effaith a gaiff ein penderfyniadau.
 - Rydym wedi gorfod gwneud penderfyniadau anodd ynghylch sut i wario ein cyllideb y flwyddyn nesaf, ond llywiwyd ein penderfyniadau gan ein hegwyddorion a'n gwerthoedd, sef tegwch, cydraddoldeb a chyfiawnder cymdeithasol a buddsoddi mewn iechyd, yr economi a'n cymunedau yn yr hirdymor.
45. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) wedi ein cynorthwyo i wneud penderfyniadau ac rydym wedi adlewyrchu'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn ein penderfyniadau ar ein cynlluniau gwario.
46. Rwyf wedi dewis dechrau'r paratodau ar gyfer y gyllideb drwy edrych ar y dystiolaeth o'r anghenion a'r pwysau yn ein meysydd blaenoriaeth – wrth *Cymryd Cymry Ymlaen* - Ffyniannus a Diogel; Iach ac yn Weithgar; Uchelgeisiol a Dysgu; Unedig a Chysylltiedig.

47. Adlewyrchir y dull hwn yn ein penderfyniadau i fuddsoddi yn ein gwasanaethau cyhoeddus a'n rhaglenni atal a'u diogelu, ac i gael cydbwysedd rhwng ein hanghenion tymor byr a hirdymor.
48. Mae deunydd ein Cyllideb Ddrafft yn dangos sut rydym wedi ceisio adlewyrchu fframwaith y Ddeddf wrth nodi ein blaenoriaethau gwario. Adolygwyd tueddiadau presennol ac amcanestyniadau ar gyfer y dyfodol a'u heffaith bosibl yn y tymhorau byr, canolig a hir. Gwnaethom hyn i sicrhau, cyhyd ag y bo'n bosibl, nad yw ymatebion tymor byr yn cael effaith andwyol yn y tymor hwy.

Deddf Cynllunio (Cymru)

49. Mae'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Deddf Cynllunio (Cymru) yn nodi effeithiau ariannol y broses Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol (DNS) yn gyffredinol. Rwyf hefyd wedi cyhoeddi Memorandwm Esboniadol ac Aseiad Effaith Rheoleiddiol i gyd-fynd â chwech offeryn statudol sy'n rhagnodi manylion y broses DNS, a chyflwynwyd y tranche cyntaf ar 4 Rhagfyr 2015.
50. Mae'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol yn nodi bod y strwythur ffioedd DNS yn seiliedig ar fodel adennill costau llawn ac felly bwriedir iddo fod yn niwtral o ran cost.
51. Mae cost sefydlu cychwynnol cymharol fach o tua £14,000 yn 2016-17 ac, o gofio ei bod yn debygol mai Gweinidogion Cymru fydd yn penderfynu ar nifer y ceisiadau ar sail y weithdrefn galw i mewn neu apêl o dan y system bresennol, mae'n debygol y bydd arbedion cost gweithredu blynyddol o tua £24,000 ar gyfer Llywodraeth Cymru.
52. Mae'r gyllideb ddrafft yn gwneud darpariaeth ar gyfer gweithredu'r rhannau sy'n weddill o Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015, yn enwedig cynhyrchu'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol a chefnogi Awdurdodau Cynllunio Lleol i gyflwyno eu Cynlluniau Datblygu Strategol. Bydd unrhyw gostau cysylltiedig yn cael eu rheoli o fewn y gyllideb Cynllunio a Rheoleiddio, BEL 2250.

Deddf yr Amgylchedd (Cymru)

53. Aseswyd costau a manteision y Bil ac maent yn dangos bod y manteision yn gorbwyso'r costau, yn yr hirdymor.
54. Amcangyfrifwyd mai £291 fydd cyfanswm cost y Bil ac amcangyfrifir y bydd manteision o £359 (mesurwyd y naill a'r llall ar sail eu gwerth dros 10 mlynedd). Felly, bydd y Bil yn arwain at fantais net amcangyfrifedig o £68m (gwerth a gynllunnir dros 10 mlynedd).

55. Mae prif gostau Rhan 1 o'r Ddeddf yn ymwneud â Cyfoeth Naturiol Cymru a bydd yn costio oddeutu £3.41 i £4.51m dros 10 mlynedd (gwerth a gynllunnir). Mae'r costau hyn yn benodol ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru er mwyn cynhyrchu Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (SoNaRR) a datganiadau ardaloedd.
56. Bydd Rhan 2 o'r Ddeddf yn sicrhau y gall Cymru leihau ei hallyriadau a throsglwyddo i ddeunyddiau carbon isel yn unol â rhwymedigaethau rhyngwladol, yr UE a chenedlaethol. Nid yw gweithredu'r targedau deddfwriaethol a'r fframwaith cyllideb garbon ynddynt ei hun yn cyflwyno costau ychwanegol i unrhyw gyrff allanol i Lywodraeth Cymru.
57. Mae Rhan 3 yn disodli'r drefn bresennol ar gyfer codi tâl am fagiau siopa yn Neddf Newid yn yr Hinsawdd y DU gyda darpariaethau newydd sydd bellach yn rhan o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru). Mae'r darpariaethau newydd yr un fath â'r rhai yn Neddf Newid yn yr Hinsawdd y DU, ar wahân i'r ffaith mae Gweinidogion Cymru yn gallu pennu isafswm tâl ar gyfer unrhyw fath o fag siopa. Yr unig gostau ar gyfer Llywodraeth Cymru a fydd yn codi o Ran 3 o'r Bil fydd y costau staff. Maer costau ar gyfer monitro a gorfodi'r drefn yn nwylo'r Awdurdodau Lleol a byddant oddeutu £0.39m (gwerth a gynllunnir dros 10 mlynedd).
58. Mae Rhan 4 o'r Ddeddf yn rhoi mwy o sicrwydd ar gyfer buddsoddi mewn ailgylchu, casglu gwastraff a'r seilwaith trin gwastraff, a fydd yn dod â manteision o ran yr economi, swyddi a'r amgylchedd.
59. Mae'r prosesau modelu yn amcangyfrif y bydd mantais ariannol net i Gymru o £69.5 miliwn, 2.5 miliwn o dunelli ychwanegol o ddeunyddiau ailgylchu a lleihad cyfatebol mewn carbon deuocsid o 2.1 miliwn o dunelli dros gyfnod o ddeng mlynedd – a fydd yn gwneud cyfraniad pwysig at dargedau allyriadau Cymru.
60. O ran y gwerth presennol, y costau a amcangyfrifir ar gyfer darpariaethau gwastraff y Ddeddf yw £159 miliwn dros 10 mlynedd gyda manteision o £218 miliwn. Bydd costau gweinyddu i Lywodraeth Cymru o £0.09m (gwerth a gynllunnir dros 10 mlynedd) yn deillio o Ran 4 o'r Bil. At hynny bydd costau gweinyddol o £0.03m (gwerth a gynllunnir dros 10 mlynedd) (a chostau parhaus o £0.43m (gwerth a gynllunnir dros 10 mlynedd) a fydd yn dod i ran Cyfoeth Naturiol Cymru.
61. Bydd y costau yn 2016/17 yn gostau a fydd yn gysylltiedig â datblygu'r rheoliadau hyn a byddant yn cael eu talu o'r BEL Gwastraff 2190.
62. Mae Rhan 6 o'r Ddeddf - Trwyddedu Morol - yn golygu y bydd y pwerau ffioedd a chodi tâl yn cael eu gweithredu drwy ddeddfwriaeth eilaidd a wneir gan Lywodraeth Cymru a'r ffioedd a adenillir gan Cyfoeth Naturiol Cymru i dalu am gost y gwasanaethau trwyddedu morol a ddarperir.

Bil Cymru – ymestyn y swyddogaethau trwyddedu morol i'r ardal ar y môr.

63. Ar hyn o bryd, gall Cyfoeth Naturiol Cymru, drwy weithredu fel yr awdurdod trwyddedu ar ran Gweinidogion Cymru, yn yr ardal ar y môr adennill y costau sy'n gysylltiedig â gwneud penderfyniadau am geisiadau am drwyddedau morol a gwasanaethau cysylltiedig. Bydd ffioedd a thaliadau newydd yn cael eu cyflwyno o fis Ebrill 2017 ac fe'u dyluniwyd i sicrhau bod holl gostau'r gwasanaethau trwyddedu morol a ddarperir gan Cyfoeth Naturiol Cymru yn cael eu hadennill yn llawn.
64. Bydd Bil Cymru yn datganoli'r swyddogaethau trwyddedu morol i Weinidogion Cymru yn yr ardal ar y môr. Bydd yr awdurdod trwyddedu yn yr ardal ar y môr yn gallu adennill costau drwy'r pwerau codi ffioedd presennol ac felly disgwylir y bydd y costau'n niwtral i Lywodraeth Cymru wrth ddarparu'r swyddogaethau newydd hyn.

Bil Cymru – ymestyn y swyddogaethau cadwraeth natur i'r ardal ar y môr

65. Drwy Fil Cymru, rydym yn ceisio ymestyn y swyddogaethau cadwraeth natur forol yn rhanbarth y glannau yng Nghymru (0-12 o filltiroedd morol) i gynnwys rhanbarth ar y môr Cymru (moroedd y tu hwnt i 12 o filltiroedd morol i'r llinell ganolrifol). Mae'r darpariaethau'n gwarchod cynefinoedd a rhywogaethau, gan gynnwys creu a rheoli ardaloedd morol a warchodir.

Bil Cymru - Datganoli pwerau ychwanegol ar gyfer rhoi caniatâd i ddatblygiadau ynni:

66. Mae Bil Cymru ar hyn o bryd yn cynnig datganoli pwerau ychwanegol mewn perthynas â rhoi caniatâd i ddatblygiadau ynni yng Nghymru. Bydd ein gwaith o ran negodi'r darpariaethau hyn gyda Llywodraeth y DU a'u gweithrediad ar ôl i'r Bil gael Cydsyniad Brenhinol yn cael ei ariannu drwy'r Costau Rhedeg Adrannau a Chyllidebau Rhaglenni cyfredol. Y bwriad polisi presennol yw y bydd costau i Lywodraeth Cymru yn y dyfodol sy'n ymwneud â gweithredu'r trefniadau cydsynio sydd i'w cyflwyno yn cael eu hadennill drwy ffi ymgeisio.

Dyraniadau Cyfoeth Naturiol Cymru

67. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn nifer o feysydd i sefydlu eu gwreiddiau ac, yn benodol, mae wedi dechrau datblygu Rheoli Adnoddau Naturiol fel ein dull craidd o gyflawni ei holl gyfrifoldebau.
68. Yn ogystal, mae ei gyfrifoldebau deddfwriaethol wedi golygu ei fod wedi gweithredu gofynion deddfwriaeth newydd, yn arbennig Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 a Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016.

69. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gweithredu rhaglen bwysig o Adolygiadau Meysydd Busnes i ystyried sut y maent wedi'u strwythuro er mwyn cyflawni eu blaenoriaethau. Fel y cyhoeddwyd yn ei Gynllun Busnes diweddar, hyd yn hyn mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi sicrhau arbedion i leihau costau ac wedi gwella cynhyrchiant mewn ffyrdd a fydd yn sicrhau mwy na £90m o fanteision. Mae llawer mwy o gyfleoedd i wella cynhyrchiant a lleihau costau fel rhan o'i gynlluniau trawsnewid.
70. Rwyf wedi ystyried yn ofalus y gyllideb a'r blaenoriaethau mewn perthynas â Cyfoeth Naturiol Cymru ac o ystyried yr heriau a'r pwysau trawsnewid y mae'n ei hwynebu, rwyf wedi penderfynu dyrannu £9.8m yn ychwanegol yn 2017/18. Bydd hyn yn golygu setliad arian parod gwastad ar gyfer ei refeniw Cymorth Grant, cynnydd o £7.8m mewn cyllidebau heb fod yn rhai arian parod i gwmpasu'r costau dibrisio uwch (a ariannwyd o gronfeydd wrth gefn), a chynnydd o £2m yn ei gyllideb cyfalaf ar gyfer 2017/18.
71. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn wynebu cryn bwysau o ran cyfalaf, gan gynnwys P Ramorum, sef y broblem iechyd coed fwyaf difrifol yng Nghymru, ac mae'r nifer fwyaf o'r coed Llarwydd sydd wedi'u heintio ar ystâd coetir Llywodraeth Cymru. Bydd y cyllid ychwanegol hwn yn gwneud cryn gyfraniad at gynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru i fynd i'r afael â'r pwysau hwn a phwysau cyfalaf eraill yn ystod 2017/18.

Cydraddoldeb

72. Cynhaliwyd asesiadau effaith integredig eleni ar gyfer llinellau'r gyllideb sy'n dangos y newidiadau cyllideb mwyaf sylweddol o fewn portffolio Cyfoeth Naturiol Cymru. Ar ôl adolygu'r newidiadau allweddol uchod, cynhaliwyd Asesiadau Effaith Integredig ar gyfer nifer o raglenni allweddol yn cynnwys cydraddoldeb, y Gymraeg a Hawliau Plant. Mae asesiadau effaith integredig yn cael eu cynnwys wrth lunio polisïau yn ogystal â phenderfyniadau ar y gyllideb.
73. Mae canlyniadau'r asesiadau effaith yn dangos nad oes effaith anghymesur ar y grwpiau a nodwyd yn sgil y penderfyniadau cyllidebol hyn.

Y Gymraeg

74. Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a'r Safonau arfaethedig yn ei gwneud yn ofynnol inni wneud y tri pheth a ganlyn:
1. Ystyried effeithiau ein penderfyniadau polisi ar y Gymraeg (rhai cadarnhaol a negyddol)
 2. Ystyried sut i gynyddu'r effeithiau cadarnhaol, lliniaru neu leihau'r effeithiau negyddol a manteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg.

3. Gofyn am sylwadau ar yr effeithiau ar y Gymraeg wrth ymgysylltu neu ymgynghori a cheisio barn siaradwyr Cymraeg a defnyddwyr yr iaith.

75. Fel rhan o'r broses Asesiadau Effaith Integredig, rydym wedi ystyried effaith ein penderfyniadau ar y gyllideb ar y Gymraeg, ac wedi nodi nad oes unrhyw effeithiau sylweddol ar y ddarpariaeth o wasanaethau Cymraeg.

Hawliau Plant

76. Cymru yw'r wlad gyntaf yn y DU, ac un o'r ychydig wledydd yn y byd, sydd wedi ymgorffori Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) o fewn y gyfraith ddomestig yn sgil Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011.

77. Gweithredir y dyletswyddau o fewn y Mesur mewn dau gam ac maent yn gosod dyletswyddau ar Weinidogion Cymru i:

- roi ystyriaeth gytbwys i'r hawliau yn y CCUHP a'i brotocolau dewisol wrth lunio neu adolygu polisiau neu ddeddfwriaeth;
- rhoi ystyriaeth gytbwys i'r hawliau yn y CCUHP wrth iddynt ddefnyddio eu holl bwerau neu ddyletswyddau cyfreithiol.

78. Ar draws fy mhorthfolio, mae'n ofynnol bod pob aelod o staff yn ystyried sut mae ei waith yn effeithio ar hawliau plant, ac mae'r broses hon wedi llywio'r Asesiad Effaith Integredig. Ni nodwyd unrhyw effeithiau sylweddol ar hawliau plant wrth bennu'r gyllideb hon.

Cynllun i Ddileu TB buchol

79. Rydym yn parhau i ddatblygu ein dull o ddileu TB yng Nghymru. Mae'r camau a gymerwyd hyd yn hyn wedi cael effaith gadarnhaol a dim ond 5% o'r buchesi yng Nghymru sy'n destun camau gweithredu yn sgil heintio. Mae nifer gweddol fach o fuchesi cronig yn parhau i fod yn anodd eu trin. Ar gyfer buchesi cronig o'r fath sydd wedi'u heintio, rwy'n cynnig cynlluniau dileu pwrpasol, wedi'u datblygu drwy ymgynghori â ffermwyr, milfeddygon preifat a'r Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion. Bydd y cynlluniau hyn yn ceisio dileu'r haint, lleihau'r perygl y bydd y clefyd yn lledaenu'n ehangach er mwyn adfer daliadau i fod â statws Heb TB Swyddogol.

80. Mae ein dealltwriaeth o'r darlun o'r cyflwr ledled Cymru yn gwella bob blwyddyn a bydd ein polisiau'n cael eu teilwra er mwyn ystyried materion lleol drwy ddull rhanbarthol. Drwy bennu Ardaloedd TB Isel, Canolig ac Uchel, gellir rhoi mesurau priodol ar waith ym mhob ardal naill ai er mwyn gwarchod ardal rhag y cyflwr neu gryfhau mesurau cyfredol er mwyn lleihau'r achosion o'r cyflwr ymhellach.

81. Mae'n bwysig bod y cyfeiriad a gymerwn yn addas i Gymru ac yn gost-effeithiol i'w ddarparu. Mae ein dull gweithredu strategol yn parhau i ystyried y gofynion tymor hwy sy'n gysylltiedig â llwyddo i fynd i'r afael â'r cyflwr. Yn y cyd-destun hwn, nid yw canlyniad Refferendwm yr UE yn effeithio ar ein hymrwymiad i ddileu TB buchol yng Nghymru.
82. Mae Cynllun y DU i Ddileu TB yn 2017 wedi'i gyflwyno i'r Comisiwn Ewropeaidd. Ar hyn o bryd, rydym yn disgwyl am ganlyniadau ei drafodaethau. Mae cymeradwyo'r Cynlluniau i Ddileu TB yn denu lefel o gydariannu sydd fel arfer yn gyfanswm o rhwng £2-3m y flwyddyn, y gellir ei weld yn BEL Cyllideb Incwm yr UE ar gyfer TB 2269.
83. Mae mesurau i gryfhau ein dull o ddileu TB wedi'u cyflwyno fesul cam ers i'r Rhaglen ddechrau yn 2008. Mae mesurau i reoli gwartheg yn parhau i fod yn ganolog i'r Rhaglen a bydd hyn yn parhau.
84. O ran y gyllideb, rwy'n hyderus y bydd y cyllidebau presennol yn ddigonol ar gyfer parhau â'r cynlluniau i ddileu TB, ac, o'r herwydd, nid wyf wedi diwygio'r cyllidebau ers y flwyddyn flaenorol.

Gweithredu Deddf Tiroedd Comin 2006

85. Drwy Ddeddf Tiroedd Comin 2006, mae Llywodraeth Cymru yn anelu at ddiogelu amrywioldeb ac amrywiaeth tir comin yng Nghymru yn y dyfodol drwy symleiddio'r ddeddfwriaeth gymhleth sydd wedi'i ddiogelu yn y gorffennol.
86. Y flaenoriaeth nesaf yw cyflwyno'r adrannau hynny sy'n caniatáu i gamgymeriadau yn y cofrestru tir comin gael eu cywiro. Ar hyn o bryd, mae swyddogion yn gweithio ar weithredu adrannau 19, 22 ac Atodlen 2 yn unol â'r ymrwymiad Gweinidogol i ddod â'r darpariaethau hyn i rym erbyn diwedd mis Mawrth 2017.
87. Mae gwaith yn parhau ar ddatblygu strwythur ffioedd ar gyfer ceisiadau a wneir o dan y darpariaethau sy'n weddill yn Rhan 1 (Cofrestru) o'r Ddeddf a chyflwynir hyn ochr yn ochr ag Adrannau 19, 22 ac Atodlen 2.
88. Ar ôl gweithredu adrannau 19 a 22, y flaenoriaeth fydd yr adrannau sy'n weddill o Ran 1 o'r Ddeddf a fydd yn sefydlu system gofrestru ddiwygiedig, newydd yng Nghymru. Mae Adran 25 o Ddeddf 2006 yn caniatáu i Gofrestru o Diroedd Comin gael ei chadw ar ffurf electronig. Mae hefyd yn darparu bod y rheoliadau hynny'n cynnwys proses i drosglwyddo'r gofrestr a'r mapiau papur presennol i fformat electronig.
89. Er mwyn gwneud y mwyaf o'r manteision, rwy'n bwriadu gweithredu Cofrestru Electronig yng Nghymru a fydd yn dod â manteision sylweddol mewn perthynas â thir comin Cymru ac yn sefydlu system genedlaethol sy'n gyson a hygyrch 24 awr y dydd.

90. Amcangyfrifir mai 3 blynedd fydd yr amserlen ar gyfer datblygu a chyflwyno'r Cofrestrï Electronig, a bydd cyfnod hwy o 2 flynedd o gymorth yn cael ei ddarparu i awdurdodau lleol. Ar hyn o bryd mae fy swyddogion yn adolygu'r fethodoleg gyflawni ac rwy'n rhagweld y bydd y broses o ddatblygu'r system yn dechrau yn ail hanner 2017, ar ôl cynnal proses gaffael briodol.
91. Mae Deddf 2006 hefyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer creu Cynghorau Tiroedd Comin, sefydlu cynlluniau ar gyfer rheoleiddio a rheoli tiroedd comin o fewn cyngor dosbarth neu Barc Cenedlaethol, a rhoi grym i fân ddiwygiadau a diddymiadau a rhai canlyniadol (A.50 - Cynlluniau o Dan Ddeddf Tiroedd Comin 1899, A.52 - Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol ac A.53 - Diddymiadau).
92. Argymhellir y dylid gweithredu'r adrannau hyn o Ddeddf 2006 drwy raglen dreigl o ddiwyddiadau ar ôl gweithredu'r meysydd blaenoriaeth, sef adrannau 19 a 22, ynghyd â'r rhannau sy'n weddill o'r cofrestrï ar ffurf electronig.
93. Ar gyfer y camau gweithredu uchod, rwyf wedi dyrannu £433k o gyllid referniw yn 2017/18 a £2.2m o gyllideb cyfalaf dros y pedair blynedd nesaf i ymrwymo i ddatblygu cofrestrï'r Ddeddf Tir Comin.

Gweithredu Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru

94. Mae Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru yn nodi ein gweledigaeth hirdymor ar gyfer iechyd a lles anifeiliaid yng Nghymru. Ym mis Gorffennaf, cyhoeddais yr ail gynllun gweithredu blynyddol o dan y Fframwaith, ynghyd ag adolygiad o'r flwyddyn 2015/16. Mae'r cynllun ar gyfer 2016/17 yn nodi ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn a'r camau gweithredu allweddol i'w cyflawni y bu i Lywodraeth Cymru a'r Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru gytuno arnynt. Mae'r blaenoriaethau hyn yn cyfrannu at ganlyniadau strategol y cytunwyd arnynt ar gyfer iechyd a lles anifeiliaid a hefyd y saith o nodau llesiant a nodwyd yn Ndeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.
95. Mae cwmpas y cynllun gweithredu hwn yn uchelgeisiol ac yn eang. Mae'n nodi'r hyn yr ydym yn ei wneud o ran ein rhwymedigaethau statudol, gan gynnwys gweithredu'r Rhaglen Dileu TB, ein trefniadau cynllunio wrth gefn os bydd achos difrifol o'r clefyd, y bwriad i gyflwyno unedau cwarantîn a'n gwaith i ddiogelu iechyd gwenyn.
96. Rydym hefyd yn gweithio mewn partneriaeth â Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru i godi ymwybyddiaeth o fioddiogelwch ac ymwrthedd i wrthficrobau; yn ymgysylltu â'r sector lles er mwyn adolygu codau ymarfer lles anifeiliaid; ac yn datblygu cynigion ar gyfer mynd i'r afael â chyflyrau economaidd fel dolur rhydd feirysol buchol a'r clafr.

Newid yn yr hinsawdd a chyllidebu carbon

97. Yn y pen draw, mae newid yn yr hinsawdd yn gysylltiedig â thwf a swyddi oherwydd mae'n effeithio ar ein ffyniant economaidd ac, yn hanfodol, mae'n cyflwyno cyfleoedd sylweddol ar gyfer y dyfodol ac yn benodol o ran twf gwyrdd.
98. Er na allwn ddarparu dyraniad penodol ar gyfer gweithredu ar yr hinsawdd, mae cyllideb wedi'i neilltuo ar gyfer cydgysylltu'r gweithgaredd ar yr hinsawdd yn ganolog o amgylch Llywodraeth Cymru. Mae'r adnodd canolog hwn yn cynnwys datblygu a monitro'r cyd-destun polisi cenedlaethol ar gyfer datgarboneiddio a meithrin cydnerthedd yr hinsawdd ac adrodd arno. Cyfanswm y dyraniad hwn yw £1.827m (BEL 2816).
99. Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn nodi'r fframwaith cyllidebu carbon ar gyfer Cymru. Bydd angen sefydlu'r rheoliadau atodol fel y targedau interim a'r ddwy gyllideb garbon gyntaf erbyn diwedd 2018.
100. Nes bod y cyllidebau carbon wedi'u pennu, ni allwn asesu'n fanwl y dyraniad ariannol yn y gyllideb ar gyfer y camau gweithredu a fydd yn helpu i leihau allyriadau. Fodd bynnag, gan fod ein holl weithredoedd gyda'i gilydd yn cael effaith ar newid yn yr hinsawdd, byddai hyn yn cael ei rannu ar draws holl weithgareddau fy mhorthfolio.
101. Bydd y gwasanaeth Cymru Effeithlon a adolygwyd yn ddiweddar yn cefnogi'r gwaith o gyllidebu ar gyfer Twf Gwyrdd a Charbon. Bydd hyn yn cynnwys gwaith i wella sgiliau cadwyni cyflenwi hanfodol i'w galluogi i ddarparu gwasanaethau i Awdurdodau Lleol, prosiectau arfaethedig Twf Gwyrdd, RE:Fit a'r Gwasanaeth Ynni Lleol.
102. Bydd Cymru Effeithlon yn cefnogi'r sector cyhoeddus i leihau ei ddefnydd o adnoddau drwy edrych ar ymyriadau effeithlonrwydd ar draws eu hystâd ac ystyried cyfleoedd mewn ffordd strategol, yn hytrach na chanolbwyntio ar un adeilad ar y tro mewn ymateb i geisiadau ad-hoc am gymorth.

Llifogydd a diogelu'r arfordir

Dyraniadau llifogydd	Atodiad 1 2016-17 £m	2017-18 £m
Refeniw	24.748*	22.448
Cyfalaf	30.467*	29.000

* Refeniw yn cynnwys £2.3m a ddygwyd ymlaen o 2015-16

* Cyfalaf yn cynnwys swm ychwanegol o £5.985m

103. Mae tua 208,500 o eiddo yng Nghymru mewn perygl oherwydd afonydd a'r môr ac mae 163,000 mewn perygl oherwydd dŵr wyneb (mae rhai mewn perygl oherwydd sawl ffynhonnell). I leihau'r perygl, ceir 513k o asedau llifogydd (y mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn berchen arnynt yn unig) sy'n dod â budd i dros 74,000 o eiddo.
104. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon, byddwn yn buddsoddi mewn mentrau a fydd yn lleihau'r perygl i o leiaf 3500 o dai a busnesau. Mae angen cynnal y lefel hon o fuddsoddiad er mwyn lleihau'r perygl o lifogydd ar gyfer pobl Cymru.
105. Rydym yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru ac Awdurdodau Lleol i ddatblygu cronfa fuddsoddi ar gyfer y dyfodol ac rydym yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru i ddatblygu dull o flaenoriaethu'r prosiectau hyn gan ddefnyddio'r Gofrestr Cymunedau mewn Perygl. Bydd hyn yn nodi lle mae'r angen mwyaf am ein buddsoddiadau.
106. Mae gennym ymrwymadau sy'n bodoli eisoes ar gyfer cynlluniau ar gyfer llifogydd a'r arfordir sydd eisoes wedi'u rhoi ar waith, gan gynnwys cynlluniau fel y rhai yn Llanelwy, Crindau, y Rhath, Trebefered a Phorthcawl. Rydym hefyd yn ariannu gwaith paratoadol ar gyfer y cam adeiladu o'r Rhaglen Rheoli Perygl Erydu Arfordirol. Bydd hyn yn buddsoddi £150 miliwn rhwng 2018 a 2021.

Cynllun Gweithredu Strategol y Môr a Physgodfeydd a'r Rhaglen Pontio Morol

107. Fel yr eglurais yn fy natganiad ysgrifenedig ar 1 Ebrill, rydym yn adeiladu ar y nodau yng Nghynllun Gweithredu Strategol y Môr a Physgodfeydd Cymru o fis Tachwedd 2013. Rydym wedi gwneud cryn gynydd mewn perthynas â'r prif fentrau, ac mae nifer ohonynt yn cael eu cyflawni mewn partneriaeth â rhanddeiliaid drwy'r Rhaglen Newid Forol.
108. Mae'r Rhaglen Pontio Morol yn cynnwys nifer o brosiectau sy'n flaenoriaethau allweddol i helpu i hwyluso gweithrediad effeithiol ein meysydd polisi sy'n flaenoriaeth. Mae amserlenni'r prosiectau yn cael eu hysgogi gan fwyaf gan ofynion yr UE a deddfwriaeth ddomestig.
109. Mae canlyniad y refferendwm ar yr UE wedi cyflwyno her o ran cyflawni amcanion gwreiddiol y rhaglen, a bydd yn rhaid cynnal ymarfer ail-gwmpasu ar ei chyfer ar gyfer y cyfnod hyd 2020. Bydd angen cynnal asesiadau o'r effaith ar ysgogwyr gwreiddiol yr UE a'r risgiau o ran torri cyfreithiau'r UE yn sgil penderfyniad y DU i adael. Mae hwn yn gyfle i ail-lunio'r rhaglen ac ystyried pa adnoddau a chymorth ychwanegol sydd ar gael.
110. Rwyf wedi dyrannu adnoddau ychwanegol i'r gyllideb refeniw Morol a Physgodfeydd (BEL 2870) sy'n cynnwys £200k yn ychwanegol tuag at ddatblygu Llongau Gorfodi Morol, a £68k tuag at gynyddu capasiti

Cynllunio Morol. Mae'r cyllidebau cyfalaf hefyd wedi cynyddu i gwmpasu costau cyfalaf y Llongau Morol dros dair blynedd (2016-17, 2017-18 a 2018-19).

Lesley Griffiths

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon